

Landbygningernes Brandforsikring.

Betænkning over Tarifen og andre dermed i Forbindelse staaende Forhold i den almindelige Brandforsikringsforening for Landbygninger, støttet paa statistiske Undersøgelser for Tidsrummet 1. April 1874 til 31. Marts 1882. (Udarbejdet af Direktør Tvermoes med Bistand af Anmelderen. 78 Sider Folio og 11 vedhæftede Tabeller; autograferet og udgivet paa Foreningens Forlag i Aaret 1882.)

Anmeldt af

Harald Westergaard.

Bygningsforsikringen i Danmark var fra Begyndelsen Gjenstand for Monopol, tildels med Forsikringstvang og under Regeringens umiddelbare Ledelse. Frihedens Indførelse har i det hele taget ikke bevirket nogen stor Formindskelse af de tre Foreningers Omfang, hvis Oprettelse skete ved Initiativ ovenfra, nemlig Kjøbenhavns, Kjøbstædernes og Landbygningernes Brandforsikringer. Det synes saaledes ikke, at Forsikringstvangens Ophævelse i Kjøbenhavn i Aaret 1868 har svækket Tilgangen til Kjøbenhavns Brandforsikring, ligesaa lidt som Forsikringstvangens Indførelse efter den store Brand i Aaret 1795 synes at have bragt videre mange nye Medlemmer til Foreningen. Som naturligt er, har Landbygningernes Brandforsikring i den senere Tid mødt en ikke ringe Konkurrence, men det kan dog endnu antages, at

den allerstørste Del af de faste Ejendomme i Danmark med henved 2 Milliarder Kr. Forsikringssum, er indtegnet i de tre nævnte Foreninger. I Landbygningernes Brandforsikring var der saaledes d. 1. April 1881 indtegnet ikke mindre end 250,000 Ejendomme med omtrent 1200 Mill. Kr. Forsikringssum. Fraregnes det forholdsvis ringe Antal Ejendomme, henved 4000, i Københavns Forstæder og Frederiksberg Sogn, bliver der c. 247,000 Ejendomme tilbage, der fordele sig nogenlunde ligeligt mellem Jylland og Øerne. Da der i Landdistrikterne paa dette Tidspunkt kun var c. 300,000 Familier, er der al Grund til at antage, at det aldeles overvejende Antal Ejendomme paa Landet vare indtegnede i Landbygningernes Brandforsikring, og de i Betænkningen indeholdte Data have derfor en ikke ringe Interesse til Belysning af Danmarks Nationalformue. Det er iøvrigt først efter det nævnte Tidspunkt, at Konkurrenceen er bragt særlig i System uden dog endnu at have kunnet hindre Foreningens jevne og sikre Væxt.

Saalænge Assurancevæsenet ikke er overladt til den frie Konkurrence, vil det i Reglen udmærke sig ved en vis Simpelhed og Ensartethed, som de frie Foreninger ikke let kunne have i Længden. Et monopoliseret Selskab kan kræve samme Kontingent for alle Bygninger uden Hensyn til deres større eller mindre Brandfarlighed. Naar to Forsikringsforeninger derimod konkurrere med hinanden, vil Tarifen efterhaanden blive mere og mere detailleret; er Brandfaren for en enkelt Klasse af Bygninger særlig ringe, vil Foreningerne underbyde hinanden, til det lavest mulige Punkt er naaet, og til Gjengjæld maa de farligere Klasser af Bygninger svare

højere Kontingent. Denne Forskjel i Kontingentet maa i det hele taget betragtes som retfærdig, idet derved enhver Gren af Produktionen netop kommer til at bære de Tab, som den foraarsager, og ved at ramme de særlig farlige Bygninger kan man virke meget hen til en Forbedring i Bygningsforholdene. Men det maa dog fremhæves, at det ikke gjælder store økonomiske Interesser; sædvanligvis kommer Forskjellen i Kontingentet kun til at udgjøre nogle faa Kroner aarlig, og det er kun de meget store Ejendomme, for hvem det kan dreje sig om betydelige Summer.

Medens et monopoliseret Selskab altsaa kan nøjes med et meget simpelt statistisk Apparat, maa et konkurrerende Selskab, der skal holde Kampen gaaende, bestandig være paa det rene med, hvorledes Udviklingen gaar for sig i alle Enkeltheder, og det er derfor en rigtig Tanke, der har foranlediget Landbygningernes Brandforsikring til at bringe en detailleret Statistik tilveje, saaledes som den foreligger i den ovennævnte Betænkning.

Den 1. April 1881 var der indtegnet for omtrent 1200 Mill. Kr. i Landbygningernes Brandforsikring. Heraf faldt paa Kirker 40 Mill., paa almindelige Huse og Gaarde noget over 1000 Mill., hvoraf 140 Mill. i Kjøbenhavns Forstæder og Frederiksberg Sogn, og endelig henved 130 Mill. paa Ejendomme til mere brandfarlig Virksomhed (iberegnet Maskinerne). Tilsammen var der som ovenfor nævnt omtrent 250,000 Ejendomme, og alene af almindelige Huse og Gaarde, altsaa navnlig til Beboelse og Landbrug, var der ikke mindre end 240,000, saa at denne Klasse af Ejendomme ubetinget har den største Interesse.

Det er meget interessant at lægge Mærke til, hvor smaa det store Flertal af Ejendomme ere. Af de 240,000 almindelige Huse og Gaarde var d. 1. April 1881 over en Tredjedel forsikrede for under 1000 Kr. (gjennemsnitlig kun 600 Kr.), og tre Fjerdedele af Ejendommene havde en Forsikringssum under 4000 Kr. Derimod var der kun 3500 Beboelses- og Landbrugs-ejendomme paa Landet paa over 20,000 Kr., tilsammen rigtignok med 200 Mill. Kr. Forsikringssum. Der er i øvrigt en tydelig Forskjel mellem Jylland og Øerne; i Jylland ere de smaa Ejendomme nemlig i noget større Majoritet end paa Øerne. Medens den gennemsnitlige Forsikringssum for almindelige Huse og Gaarde i Jylland kun var 3200 Kr., var den i Øernes Landdistrikter 4200 Kr. og i Kjøbenhavns Forstæder og Frederiksberg Sogn ikke mindre end 44,000 Kr.

Denne Forskjel mellem de enkelte Dele af Forningens Omraade lægger sig ogsaa tydeligt for Dagen paa andre Maader. Medens Forstæderne og Frederiksberg næsten ikke have en eneste Bygning med Straatag, er Straaet i Landdistrikterne ubetinget den mest almindelige Tagbedækning, navnlig paa de mindre Ejendomme. Af Ejendomme under 4000 Kr. havde kun 7 pCt. Tage af Skifer, Tegl, Spaan, Filt eller lignende; Resten var tækket med Straa eller lignende Materiale, og det er her atter Jylland, der staar tilbage. — Medens man ofte i Udlandet lægger stor Vægt paa Murenes Beskaffenhed (f. Ex. Bindingsværk eller Grundmur) har man her næsten udelukkende rettet sin Opmærksomhed paa Tagbedækningen. Om ogsaa Straataget byder Landmanden mange Fordele, er den ulige større Brandfare et saa væsenligt Moment, at man kun maa ønske,

at dette nationale Tag maa forsvinde. Vel er Brand-skadehyppigheden ikke meget ringere i Bygninger med ildfast Tag end i straatækkede Bygninger, men Ilden griber langt voldsommere om sig, naar den faar fat i et Straatag, og Slukningsforanstaltninger ere næsten umulige, idet Straataget efter kort Tids Forløb skrider ned og omspænder alt med Luer. Noget vil det altid hjælpe, naar Døren er i Gavlen, eller naar der over Døren er anbragt et Metalgitter, som kan forhindre Taget i fuldstændig at spærre Udgangen; og navnlig vilde det være hensigtsmæssigt, om man altid opbandt Taget med galvanisk Metaltraad; thi hvor dette er Tilfældet, brænder Taget i Reglen ud i sit Leje uden at skride ned eller udsende Flyveild, og selv om Bygningen ikke kan reddes, vil man dog ofte kunne faa Indboet ud og frelse Mennesker og Kreaturer fra at brænde inde.

Særlig stor er selvfølgelig Risikoen, naar Bygningerne ligge tæt sammenpakkede, og man har ogsaa Exempler paa, at hele Landsbyer ere brændte ned; for straatækkede Bygninger, der ligge under 50 Alen fra Naboejendom, har Brandfaren da ogsaa vist sig at være c. 50 pCt. større end for Bygninger, der ligge længere borte, medens dette Forhold næsten slet ingen Rolle spiller ved Bygninger med ildfast Tag. Der er dog en stedse stigende Tilbøjelighed til at bygge spredt og bruge ildfast Tag. Trods Landets tættere Bebyggelse, viser det sig saaledes, at Antallet af Bygninger med Straatag, der ligge under 50 Alen fra Naboejendom, fra 1874 til 1881 har holdt sig paa det nærmeste ens, medens Antallet af isolerede Bygninger er voxet en Del navnlig paa de større Ejendomme. Og medens Forsikringssummen for straatækkede Bygninger paa Ejen-

domme under 4000 Kr. i det samme Tidsrum kun voxede fra 212 til 229 Mill. Kr., voxede de mindre brandfarlige Bygningers Forsikringssum fra 10 til 19 Mill., og dette Fænomen gjør sig ogsaa med stor Styrke gjældende for de større Ejendommers Vedkommende.

Aarene 1874—82 have i økonomisk Henseende i mange Retninger været en Gjæringsperiode for Danmark, og dette lægger sig ogsaa for Dagen indenfor Landbygningernes Brandforsikring ved en stærk Stigning af Forsikringssummen. Saaledes viser det sig, at Forsikringssummen i Kjøbenhavns Forstæder og Frederiksberg Sogn i Løbet af de 7 Aar fra 1874 til 1881 næsten er blevet fordoblet, og en tilsvarende Bevægelse kan man iagttage i de egenlige Landdistrikter, navnlig blandt de større Ejendomme. I det nævnte Tidsrum er Befolkningen voxet med omtrent 7 pCt., og omtrent den samme Tilvæxt har Ejendommenes Antal haft. Derimod er Forsikringssummen for alle Klasser under ét voxet med omtrent 40 pCt., og der bliver saaledes en Tilvæxt af 33 pCt., som maa tilskrives andre Forhold end Folkemængdens Forøgelse. For en Del kan dette ganske vist ligge deri, at mange Bygninger tidligere have været forsikrede under deres Værdi, og de forandrede Prisforhold kunne ogsaa have bidraget deres til denne Forøgelse, men man tager neppe Fejl, naar man tilskriver den tiltagende Byggelyst og et forøget Arbejde i Produktionens Tjeneste en væsenlig Andel i Forsikringssummens stærke Væxt. Det viser sig f. Ex., at Kirkernes Forsikringssum kun er steget med 20 pCt.; og et andet Kjendetegn er de Forbedringer, der i det nævnte Tidsrum aabenbart ere foretagne ved Ejendommene, saa at de ere blevne forholdsvis mindre brand-

farlige. Uagtet den Tarif, som gjaldt i Tidsrummet 1874 til 1881, ikke tog saa fuldstændigt Hensyn til de mindre brandfarlige Bygninger, som den senere vedtagne, sank Kontingentet dog fra 1,81 p. m. aarlig til 1,72 p. m., og den ovenfor omtalte voxende Tilbøjelighed til at anvende ildfast Tag gjør sig ikke alene gjældende ved Landbrugs- og Beboelsesejendomme, men kan iagttages i alle Foreningens Afdelinger. Selv om man udelader Kjøbenhavn og Frederiksberg af Betragtningen, bliver Tilvæksten paa Bygninger med ildfast Tag, Spaantag og lignende dobbelt saa stor som paa straatækkede Bygninger; Forsikringssummen paa Bygninger med Spaantag er alene voxet fra 14 til 52 Mill. Kr., altsaa næsten til det firedobbelte.

Af saadanne Ejendomme, som Tarifen stempler som mere brandfarlige, paa Grund af deres Anvendelse til Industri, Handel, Fattiganstalter osv., var der i Aaret 1874 8100 med Forsikringssum 78 Mill. Kr. og i 1881 9950 med en Forsikringssum af 115 Mill. Kr. Antallet er altsaa voxet med omtrent $\frac{1}{5}$ og Forsikringssummen med næsten Halvdelen. Denne Forøgelse kommer dog kun for en Del Industrien til Gode. Der arbejdes saaledes meget stærkt rundt om i Landet paa Oprettelsen af større Fattiganstalter, hvoraf der i Aaret 1881 var omtrent 300 med gennemsnitlig Forsikringsum 18,000 Kr., og navnlig fortjener det at fremhæves, at Høkerierne ere voxede meget stærkt i Antal. Antallet af Høkerier er voxet fra 2900 til 3800, og her har altsaa en Del af den Overskudsbefolkning søgt Erhverv, som der ikke har været Plads til i Agerbruget, en Bevægelse, som maa anses for lidet heldig. Ogsaa paa andre Omraader af den mindre Omsætning er der sket en tilsvarende,

lidet produktiv Arbejdsdeling; saaledes er Antallet af Ejendomme, der væsenlig bruges til Bageri, voxet fra 5 til 700. Da et meget stort Antal af de henved 800 Kroer have Handel, og der desuden er en Del andre Ejendomme, hvori der foruden andet Næringsbrug drives Høkeri, kan man regne, at der paa Landet gjennemsnitlig er ét saadant Udsalg for 60 Familier, et Forhold, der er temmelig abnormt, skjønt det maa anses for langt værre i Kjøbenhavn. — Det kan ogsaa fremhæves, at der er Bageri ved mange Møller og Kroer, saa at Antallet af Bagerier er langt større end 700.

Af de c. 2750 Møller, der fandtes d. 1. April 1881, vare c. 750 rene Vandmøller, Resten Vindmøller, undertiden i Forbindelse med Vandkraft. Det er navnlig i Jylland at Vandmøllerne ere talrige; knap en Fjerdedel af Vandmøllerne findes paa Øerne, medens omvendt Vindmøllerne ere svagest repræsenterede i Jylland. I det hele taget maa Jylland siges at staa tilbage for Øerne med Hensyn til Industrien; Antallet af Ejendomme, der benyttes til Industri, er vel større, men baade den samlede og den gjennemsnitlige Forsikringssum er mindre. Gjennemsnitlig var i Aaret 1881 Ejendomme til Industri eller anden mere brandfarlig Virksomhed i Jylland forsikrede for 8400 Kr., i Øernes Landdistrikter for 11,400 Kr. og i Kjøbenhavns Forstæder og Frederiksberg Sogn for 52,000 Kr.

Brandskadeforholdene kunne kun i deres yderste Omrids interessere Tidsskriftets Læsere, og der skal blot bemærkes følgende:

Kirkerne, Tarifens 1ste Klasse, frembyde efter de foreliggende Erfaringer kun meget liden Brandfare; paa

en samlet Risiko af 300 Mill. Kr. var der kun c. 5000 Kr. Tab fordelt paa 17 Brandskader, altsaa i Reglen rene Ubetydeligheder, navnlig foraarsagede ved Lynild. I Femaaret 1877—82 var der ialt 14 Brandskader, hvoraf de 11 hidrøre fra Lynnedslag og de 3, med et samlet Beløb af kun 82 Kr., fra Naboejendommens Brand.

Ogsaa de almindelige Beboelsesbygninger i Kjøbenhavns Forstæder og Frederiksberg Sogn have i det undersøgte Tidsrum kun givet lidet Tab, for en stor Del vel som en Følge af Brandslukningsvæsenets gode Ordning. Tabet kan omtrent sættes til 1 à 2 Øre aarlig for hver 100 Kr. Forsikringssum og er kun noget over en Trediedel af Foreningens Tilskud til Brandslukningsvæsenet (omtrent 4 Øre pr. 100 Kr. Forsikringssum). De tidligere usikre og stærkt svingende Tab ere saaledes for en Del blévne omsatte i et bestemt aarligt Bidrag til Brandslukningsvæsenet, der altsaa saa at sige virker som Reassurandør for Foreningen.

Hvad dernæst angaar saadanne Bygninger paa Landet med ildfast Tag, som nærmest anvendes til Beboelse, hvor der altsaa ikke findes Oplag af Foder eller andet brandfarligt Materiale, synes Brandfaren at være noget nær den samme som i Forstæderne og Frederiksberg, hvad enten Taget er af Sten, Filt eller Spaan. Ved Anvendelsen af Bygningen til Landbrug, Snedkerværksted og lignende forøges Brandfaren derimod ikke lidet, om den end er langt mindre end ved straatækkede Bygninger.

Da Ilden udbreder sig saa let i straatækkede Bygninger, er det let at forstaa, at Tabet paa de større Gaarde, paa over 20,000 Kr., har været forholdsvis

mere end dobbelt saa stort som paa de mindre Gaarde; idet jo iøvrigt ogsaa Tilfældigheder kunne komme til at spille en Rolle paa Grund af Ejendommenes ringe Antal. Men selv paa de mindre straatækkede Landejendomme har Tabet været stort nok, adskillige Gange større end paa teglhængte Beboelsesbygninger. Tabet var for straatækkede Bygninger indtil 20,000 Kr., henved 1,3 p. m. aarlig, hvor der ikke var Fare for Udbredelse af Ild fra Naboejendomme; men naar denne tages med i Betragtning, stiger Tabet meget stærkt. For alle Ejendomme under et med Forsikringssum indtil 20,000 Kr. og under 50 Alens Afstand fra Naboejendom, var Tabet 2,0 p. m. aarlig i Stedet for 1,3 p. m., og naar man kunde have delt Bygningerne i endnu flere Klasser efter Afstandene, vilde man utvivlsomt have fundet et overordenlig stort Brandskadetab for de tæt sammenbyggede Ejendommers Vedkommende. Det kunde vel synes, som om en saadan aarlig Udgift af 1,3 eller 2 p. m. ikke er saa overordenlig stor, men Brandskadehyppigheden er dog saa stor, at omtrent 2 Ejendomme blandt 1000 aarlig blive ødelagte, eller 100 i Løbet af 50 Aar, og af 10 midaldrende Mennesker paa Landet vil altsaa i Gjennemsnit 1 have oplevet en saadan stor Katastrofe, hvad der har saa meget desto større Betydning, som Faren under ugunstige Forhold efter det ovenfor bemærkede maa være flere Gange saa stor.

Det kan have sin Interesse at betragte de geografiske Forhold lidt nærmere. Den første Erfaring man gjør, er den, at de store Tals Lov næsten fuldstændig ophører, naar man gaar ned til Amter eller endnu snevrere Inddelinger, at altsaa en Splittelse af Landbyg-

ningernes Brandforsikring i lutter uafhængige Amtsforeninger vilde være særdeles skadelig. Selv Amter, som ligge tæt ved hinanden og omtrent have de samme økonomiske og klimatiske Forhold, kunne vise sig overordenlig forskjellige, hvad Brandskadeforholdene angaar. Som Hovedresultat af disse Uregelmæssigheder fremgaar det, at Jylland i de senere Aar har været betydelig uheldigere end Øerne, medens det omvendte tidligere var Tilfældet. Det fortjener imidlertid at fremhæves, at en Aarsag som Lynild, der af mange antages at være stærkest fremtrædende i Jylland, ikke har forvoldt mere Skade der end paa Øerne; Tabet har tvertimod været forholdsvis meget nær det samme. Derimod stammer den store Forskjel for en stor Del fra et Par større Brande i tæt sammenpakkede Landbyer, navnlig i Randers Amt; endvidere maa det erindres, at Jylland som den fattigere Landsdel gjennemgaaende har slettere opførte Bygninger end Øerne, saa at f. Ex. daarlige Skorstene have afstedkommet en Del flere Brandskader i Jylland end paa Øerne, en Mangel, som man har søgt at ramme gennem den nye Tarif ved Præmiedsættelser for Bygninger med gode Skorstene.

De mere brandfarlige Ejendomme, som Kroer, Møller og Fabriker, have i det hele givet store Tab. Tabet paa Vandmøller har været forholdsvis omtrent dobbelt saa stort, og paa Vindmøller omtrent 3 Gange saa stort, som paa Landbrugsejendomme, og de egenlige Fabriker udmærke sig ligeledes ved betydelige Brandskader, der ere saa meget farligere, som de kun ere forholdsvis faa i Antal og man altsaa paa dette Punkt er meget udsat for Tilfældigheder. Det er i det hele taget mærkeligt at se, hvor stort et Antal Ejendomme der skal til

for at frembringe Regelmæssighed i Udgifterne. Selv den omfattende Klasse af Ejendomme under 4000 Kr., der udgjør et Antal af 180,000, hvoraf hver enkelt kun kan paaføre Foreningen et lille Tab, har dog i Løbet af de 8 Aar, der ere undersøgte, givet Tab, der have svinget imellem 0,96 og 1,72 p. m. aarlig, og i alle Foreningens Klasser tilsammen kan Forskjellen mellem to Aars Brandskadetab udgjøre ikke mindre end 1 Mill. Kr., d. v. s. mere end en Trediedel af Foreningens Reservefond. Dette vil med andre Ord sige, at selv en saa stor Forening som Landbygningernes Brandforsikring ikke kan undgaa store Svingninger i Udgifterne; at altsaa Gjenforsikring under en eller anden Form paa ingen Maade er overflødig.

Det maa derfor betragtes som en usund Retning, Forsikringsvæsenets Udvikling har taget herhjemme, naar man søger at splitte de store Foreninger ad i mindre lokale Foreninger. Det maa vel indrømmes, at denne Decentralisation kan medføre mange Fordele, men den maa betragtes som lige risikabel for Prioritetshavernes og Interessenternes pekuniære Interesse. En saadan lille Forening kan vel være heldig i en Mængde Aar, og vil da staa som et Exempel, der virker stærkt til Efterlignelse, men det er ganske paa samme Maade, som naar en enkelt Interessent igjennem mange Aar kan have haft en høj Præmie at udrede, uden at der nogensinde har været Brand hos ham. En lille lokal Forening er i Virkeligheden ikke meget anderledes stillet end en enkelt Interessent; det kan gaa godt i mange Aar, men der kan ogsaa godt indtræffe store Uheld; Interessenterne kunne pludselig faa store Efterkrav at betale; de smaa Lokalforeninger kunne ikke naa det Maal, som enhver Forsikringsanstalt maa stille sig: Ro

og Sikkerhed i alle Udgifter; de have ikke saa stort et Omraade, at de store Tals Love kan komme til at virke.

Hvor stor Fordelen er ved Sammenhold mellem Interessenterne, fremgaar af Betænkningens sidste Afsnit: Reservekapitalen, der giver en udførlig Fremstilling af, hvorledes en Forening bedst opnaar Sikkerhed, og hvor stort man under forskellige Forhold passende kan sætte Reservefondet. Det er vistnok første Gang, at en Brandforsikringsforenings Reservefondsbestemmelser ere blevne underkastede en dybere gaaende theoretisk Undersøgelse, og Resultatet er maaske i flere Retninger afvigende fra, hvad man efter en populær Betragtning vilde have været tilbøjelig til at vente.

Betragter man de forskellige Hovedgrupper af Ejendomme indenfor Landbygningernes Brandforsikring som selvstændige Foreninger, viser det sig, at disse Grupper vilde behøve et Reservefond paa tilsammen henved 7 Mill. Kr., men naar disse Grupper dele Ansvar solidarisk og altsaa slutte sig sammen til én Forening til gjensidig Støtte, reduceres den fornødne Sikkerhedskapital til 3,2 Mill. Kr., d. v. s. kun $1\frac{1}{2}$ Gange Aarskontingentet. En saa stor pekuniær Betydning har Smaaforeningernes Sammenslutning til enkelte større Foreninger. Vel er det klart, at om end Foreningen splittedes ad i Smaaforeninger, vilde disse 7 Millioner ikke blive angrebne, thi Splittelsen kunde ikke forandre Brandskade forholdene, men paa Forhaand kunde man ikke vide, hvilke Foreninger der vilde blive heldige og hvilke uheldige; den ene Forenings Held vilde ikke bøde paa den andens Uheld, og de maatte derfor alle i lige Grad sikre sig mod de onde Dage. Om ogsaa derfor adskillige af disse Foreninger efter al Rimelighed

vilde blive heldige, var dette ikke noget, hvorfor der tilkom Stifterne Ære, det var et rent Lotteri; Heldet eller Uheldet kunde ikke forudberegnes. Selv om der altsaa efterhaanden opstod en Mængde mindre Foreninger, burde de dog aldrig skille sig fuldstændig ud fra Moderforeningen, og hvor megen Selvstændighed i Bestyrelse og indre Anliggender de end attraaede, burde de dog i Fællesskab bære Tabene, altsaa for Ex. som de berømte engelske Arbejderforeninger, der hver for sig forfølge særlige Formaal, som egne sig for mindre Foreninger, men i Fællesskab søge at løse andre Opgaver, der passe sig bedre for store Foreninger.

Vel kunde man indvende, at de enkelte Arter af Ejendomme ere saa forskellige, at den ene let kan blive til Skade for den anden, men denne Indvending er kun støttet paa en overfladisk Betragtning. Det kommer kun an paa at bestemme Kontingentet retfærdigt; har man gjort det, vil der være stor Chance for, at ikke alle Grupper ere uheldige til samme Tid; til et Uheld i én Gruppe vil der rimeligvis svare et Held i en anden Gruppe, og Fællesskabet kan kun være til Gavn, selv om der forfølges nok saa forskjelligartede Formaal, naar blot Forretningen iøvrigt hviler paa sunde og rigtige Principer.